

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนีวงศ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 A Model of Administration Based on the Sustainability of the Sufficiency Economy Philosophy of Watseneewong School Under Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2

ชนิตา ศิริชาติ¹
Chanita Sirichart¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนีวงศ์ 2) ใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนีวงศ์ 3) ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดเสนีวงศ์ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย คือ ขั้นตอนที่ 1 พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนีวงศ์ ขั้นตอนที่ 2 ใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนีวงศ์ ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนีวงศ์ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 167 คน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนและผู้ปกครอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .88 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนีวงศ์ มี 6 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการ การพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมโรงเรียน กระบวนการสร้างเปลี่ยนแปลง และการมีศักยภาพขยายผลอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ 2) ผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนีวงศ์ จำแนกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้ ผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนีวงศ์ โดยรวมทุกด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความยั่งยืนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดเสนีวงศ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหาร, สถานศึกษาพอเพียง, ความยั่งยืน

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเสนีวงศ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

¹ Director of Watseneewong School, Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2
Corresponding Author E-mail: chanita_sirichart@hotmail.com

Abstract

The purposes of this study were: 1) to develop a model of school administration based on the philosophy of sufficiency economy for sustainable development of Watseneewong school, 2) to implement the developed model, and 3) to evaluate the model's satisfaction. This research was conducted in 3 phases: Phase 1 involved the development of a sustainability sufficiency school administrative model. Phase II consisted of implementing the administration model based on the philosophy of sufficiency economy of Watseneewong school. Phase III evaluated the satisfaction of those involved in the administration model based on the philosophy of sufficiency economy of Watseneewong school. The samples in this study included administrators, teachers, students, parents, and the committee of basic education, 167 in total. The research instruments were the evaluation form with a reliability value of .88. Content analysis, percentage, mean, and Standard Deviation were used to analyze the data. The findings revealed that 1) the administration model based on the sustainability of the philosophy of sufficiency economy of Watseneewong school consisted of 6 aspects: administration; personnel development; learning management; students and school activity arrangement; change-making process; and potential for quality and efficiency expansion. 2) The outcomes of implementing the model were divided into 2 aspects: in all respects, the results of implementing the sustainable school administration model yielded the highest level of practice. And the findings of sustainability assessment according to the philosophy of sufficiency economy were at the highest level. 3) Those involved with the school administration model according to the philosophy of sufficiency economy reported the highest level of overall satisfaction.

Keywords: Model, Administration, The Philosophy of Sufficiency Economy, Sustainability

บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาหรือแนวปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า 40 ปี สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งพระราชทานในโอกาสต่าง ๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2552 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชน

โดยทั่วไปนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา จะพบว่าพระองค์ท่านได้ทรงเน้นย้ำแนวทางในการพัฒนาหลักแนวคิดพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมี พอกิน พอใจของคนส่วนใหญ่โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาทตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ถูกต้องตามหลักวิชาการ การมีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติและการดำรงชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นที่รู้จักกันดีภายใต้ชื่อว่าเศรษฐกิจพอเพียง (อนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน, 2559, น. ก)

จากความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดทิศทางการรอบนโยบายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการน้อมนำการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบทิศทางการกำหนดนโยบายโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาที่สมดุลและยั่งยืนทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อวางรากฐานสำหรับการพัฒนาที่ต่อเนื่องในระยะยาวและทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติโดยมีกิจกรรมสำคัญที่เป็นกลยุทธ์ ประกอบด้วย การส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรม การสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อเป็นกลไกการส่งเสริมคุณธรรมการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบริการงานทุกระดับบูรณาการในการพัฒนาบุคลากรทุกหลักสูตรและการเสริมความเข้มแข็งให้แก่ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา (ลัญจกร นิลกาญจน์ และคณะ, 2560, น. 204) ตลอดจนน้อมนำมาบริหารจัดการสถานศึกษา โดยจัดการเรียนการสอนสอดแทรกแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง การใช้ภูมิปัญญา มาคิดแก้ไขปัญหา (วรดี เลิศไกร และคณะ, 2559) อันจะทำให้เกิดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน สภาพแวดล้อมในชุมชนของนักเรียน โดยใช้รูปแบบในการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูสู่การให้นักเรียนปฏิบัติด้วยตนเองในโรงเรียน และพยายามประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และกรรมการชุมชน เพื่อเผยแพร่ออกสู่การปฏิบัติในครอบครัว และในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม (พศิน รัชเดชาพันธ์, 2550, น. 42) และส่วนที่เป็นการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรมีการสอดแทรกสาระปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ในห้องเรียนและประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ปริญญช พิบูลสรารุช, 2556, น. 11) เพื่อให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ อันเป็นสาระสำคัญในการยึดหลักทางสายกลาง เน้นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนแบบพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญ

โรงเรียนวัดเสนิงค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าการที่จะพัฒนาคนต้องเริ่มตั้งแต่เด็ก และควรมีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การบริหารสถานศึกษาในหลายมิติ ทั้งด้านการพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม โดยการสร้างความเปลี่ยนแปลง มีการขยายผลเพื่อสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา ประกอบกับโรงเรียนวัดเสนิงค์เป็นสถานศึกษาพอเพียงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 และได้รื้อฟื้น

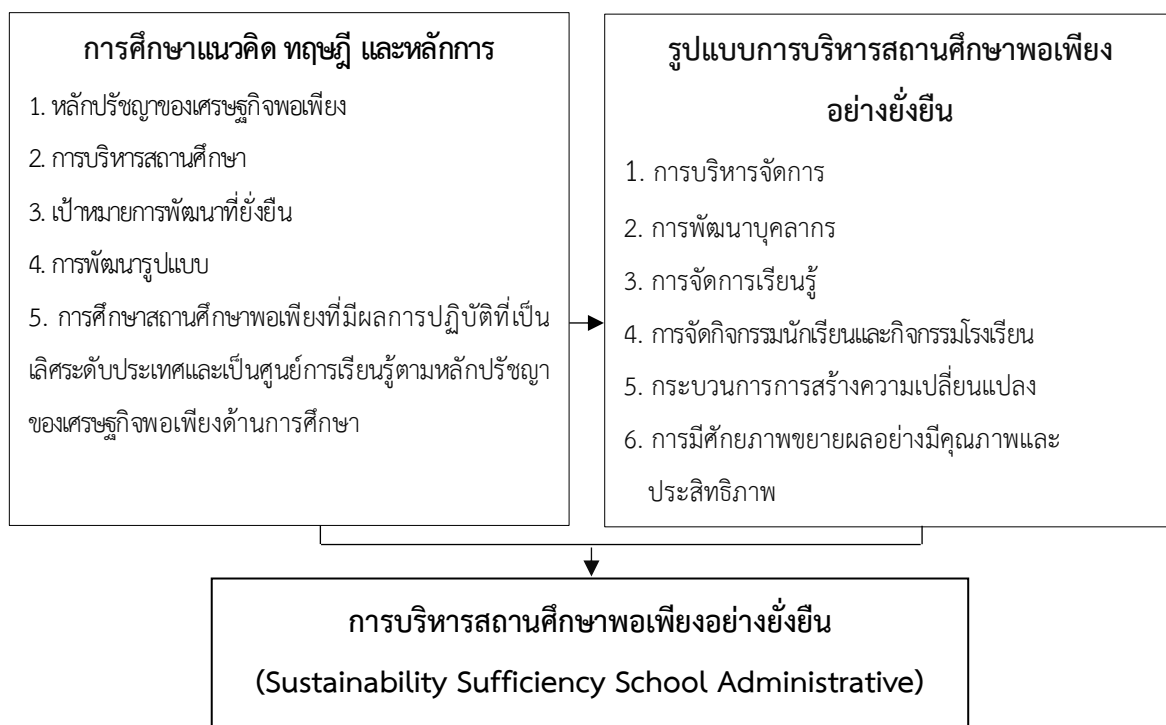
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการศึกษาในโรงเรียนสู่การจัดการเรียนการสอนมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงควรสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รวมทั้งแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนารูปแบบ ของกระทรวงศึกษาธิการ (2550); ปรียานุช พิบูลสรารุช (2551); จักรปรุฬห์ วิชาอัครวิทย์ (2559); ภูติศ พัดพิน (2557) และภัทรานิษฐ์ รุ่งโรจน์ธนะชัย (2556) มาบูรณาการและผสมผสานแนวคิดที่สอดคล้องกับบริบทของการบริหารของโรงเรียน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงโดยมุ่งเน้นให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน และทุกภาคส่วนซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ในโรงเรียนอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์
2. ใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์
3. ประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดเสนิงค์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการบริหารสถานศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการพัฒนาารูปแบบ รวมทั้ง การศึกษาสถานศึกษาพอเพียงที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศระดับประเทศและเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ (2550); ปรียานุช พิบูลสรารุช (2551); จักรปรุฬห์ วิชาอัครวิทย์ (2559); ภูติศ พัดพิน (2557) และภัทรานิษฐ์ รุ่งโรจน์ธนะชัย (2556) ในการกำหนด เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนีวงศ์

1. วิธีดำเนินการ

1.1 สังเคราะห์ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาพอเพียง และการบริหารเพื่อความยั่งยืนเพื่อนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นข้อมูล ได้องค์ประกอบ มี 6 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการ การพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียน กระบวนการการสร้างเปลี่ยนแปลง และการมีศักยภาพขยายผลอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ในการพัฒนารูปแบบและนำไปสร้างเป็นแบบสอบถามสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืน และนำไปสอบถามผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายการบริหารการศึกษาตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาที่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา จำนวน 3 คน และครูในโรงเรียนที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โรงเรียนละ 9 คน จำแนกเป็นครูที่รับผิดชอบโครงการสถานศึกษาพอเพียง โรงเรียนละ 1 คน ครูที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนละ 8 คน รวมกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น จำนวน 32 คน

1.2 ดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร และการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยสรุปได้เป็นร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 6 ด้าน

ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนและ กิจกรรมโรงเรียน ด้านกระบวนการการสร้างเปลี่ยนแปลง และด้านการมีศักยภาพขยายผลอย่างมี คุณภาพและประสิทธิภาพ และประเมินตัวชี้วัดความยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ใน 3 มิติ คือ มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม

1.3 ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในการประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ก่อนนำรูปแบบไปใช้ ผู้ประเมินเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน กำหนด คุณสมบัติ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา อาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่สอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษา

1.4 ดำเนินการปรับปรุงรูปแบบจากคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมสนทนา กลุ่ม (Focus Group) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญลงมติให้ผู้วิจัยจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการบริหาร สถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ และนำไปใช้ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำคู่มือตามมติของ ผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1) จัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ที่มีองค์ประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาสู่ความยั่งยืน ส่วนที่ 3 รูปแบบการบริหาร สถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ ส่วนที่ 4 การนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษา พอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ ไปสู่การปฏิบัติ และส่วนที่ 5 การประเมินผลการใช้รูปแบบ การบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการขับเคลื่อน การบริหารสถานศึกษาพอเพียงสู่ความยั่งยืน

2) ประเมินคุณภาพของคู่มือการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียน วัดเสนิงค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ใน 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านรูปแบบ ด้านเนื้อหา และด้านคุณค่า โดยผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมในการประเมิน

3) ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงคุณภาพของคู่มือการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของ โรงเรียนวัดเสนิงค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ตามคำแนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำคู่มือเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ ได้แก่

2.1 แบบประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืน

2.2 คู่มือการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์

3. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้แก่ ตำแหน่งผู้บริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1 คน ตำแหน่งอาจารย์ในมหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 1 คน ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน และตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน กลุ่มเป้าหมายที่นำคู่มือไปใช้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนวัดเสนิงส์ จำนวน 18 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และประสานการส่งหนังสือ วันและเวลาในการดำเนินการด้วยตนเอง

4.2 ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

4.3 รวบรวมผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2) วิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงส์

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ตอนที่ 2 การใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงส์

1. วิธีดำเนินการ

ในการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงส์ไปใช้ มีดังนี้

1.1 กำหนดกลุ่มประชากรในการใช้รูปแบบ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรของโรงเรียนวัดเสนิงส์ จำนวน 18 คน

1.2 สร้างความเข้าใจและชี้แจงให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ดังนี้

1) ผู้วิจัยได้จัดเตรียมเอกสารคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืน

2) จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินการให้กับผู้บริหาร ครูและบุคลากร เพื่อสร้างความเข้าใจและเห็นความจำเป็น ตลอดจนขอความร่วมมือในการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืน

3) ใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียน ด้านกระบวนการสร้างการเรียนรู้ และด้านการมีศักยภาพขยายผลอย่างมีคุณภาพและ

ประสิทธิภาพ เป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษา เมื่อสิ้นปีการศึกษาทำการประเมินตัวชี้วัดความยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ใน 3 มิติ คือ มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม

4) ดำเนินการบริหารจัดการตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืน

1.3 ประเมินผลหลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืน

1) มีการประชุมติดตามการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

2) ประเมินด้านผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืน

3) ประเมินตัวชี้วัดความยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ใน 3 มิติ คือ มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบประเมินผลการใช้รูปแบบ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2.2 แบบประเมินตัวชี้วัดความยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ใน 3 มิติ คือ มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในตอนต้นที่ 2 จำแนกได้เป็น 2 ประเด็น ดังนี้

3.1 ประชากรที่ใช้ประเมินผลการใช้รูปแบบ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรของโรงเรียนวัดเสนิงค์ จำนวน 18 คน

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินตัวชี้วัดความยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

1) ประชากร รวมทั้งสิ้นจำนวน 146 คน ประกอบด้วย

1.1) ผู้บริหาร ครู และบุคลากร จำนวน 18 คน

1.2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 128 คน เนื่องจากมีผู้มิภาวะเพียงพอที่จะตอบแบบประเมินได้

2) กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้นจำนวน 107 คน คำนวณได้จากสูตรของ Yamane (1967, p. 86) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จำแนกเป็น ผู้บริหาร ครูและบุคลากร จำนวน 15 คน นักเรียน จำนวน 92 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินผลการใช้รูปแบบโดยสอบถามระดับการปฏิบัติของผู้ที่ใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์

1. วิธีดำเนินการ

ในการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนวัดเสนิงค์ต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์มีการดำเนินการ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในการสอบถามความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อผลเกิดจากการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์

1.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องขององค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

1) ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .80 - 1.00

2) ดำเนินการปรับแก้ข้อคำถามในแบบสอบถามด้านการใช้ภาษาให้มีความกระชับ ไม่เยิ่นเย้อ การจัดเรียงลำดับข้อคำถามให้เป็นกลุ่มเดียวกัน ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ

3) นำแบบสอบถามไปใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการสถานศึกษาพอเพียงในจังหวัดนนทบุรี และเป็นสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบด้านการศึกษาเช่นเดียวกับโรงเรียนวัดเสนิงค์ ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ได้แก่ โรงเรียนรัตนวิเชียร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โรงเรียนโพธิ์นิมิต วิทยาเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และโรงเรียนชุมชนวัดราษฎร์นิยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จากนั้นหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .81 ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อผลที่เกิดจากการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ไปใช้

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรที่ใช้ในการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้นจำนวน 287 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูและบุคลากร จำนวน 18 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 13 คน ผู้ปกครอง จำนวน 128 คน และนักเรียน จำนวน 128 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ ครั้งนี้ รวมทั้งสิ้นจำนวน 167 คน คำนวณได้จากสูตรของ Yamane (1967, p. 86) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และให้สัดส่วนโควตา จากนั้นทำการจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ครูและบุคลากรจำนวน 13 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จำนวน 10 คน ผู้ปกครอง จำนวน 72 คน และนักเรียน จำนวน 72 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง แล้วนำมาวิเคราะห์ และสรุปผลการสอบถามความพึงพอใจ ได้รับแบบประเมินกลับมา จำนวน 167 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รายข้อและภาพรวม

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2557, น. 105)

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ มี 6 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการ การพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียน กระบวนการสร้างความเปลี่ยนแปลง และการมีศักยภาพขยายผลอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2. ผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ โดยรวมทุกด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์

ที่	รายการปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ (N=18)		ความหมาย
		μ	σ	
1	ด้านการบริหารจัดการ	4.51	.66	มากที่สุด
2	ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.57	.66	มากที่สุด
3	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.65	.71	มากที่สุด
4	ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียน	4.45	.75	มาก
5	ด้านกระบวนการสร้างความเปลี่ยนแปลง	4.67	.72	มากที่สุด
6	ด้านการมีศักยภาพขยายผลอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ	4.62	.81	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.58	.72	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 สรุปผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ พบว่า มีระดับการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 ผลการประเมินความยั่งยืนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามตัวชี้วัดความยั่งยืนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรวมทุกด้าน

ที่	ตัวชี้วัดความยั่งยืน	ระดับการปฏิบัติ (n=128)		ความหมาย
		\bar{X}	S.D.	
1	หลัก 3 ห่วง	4.72	.74	มากที่สุด
2	หลัก 2 เงื่อนไข	4.69	.66	มากที่สุด
3	หลักสมดุล 4 มิติ	4.61	.75	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.67	.72	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามตัวชี้วัดความยั่งยืนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรวมทุกด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดเสนิงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดเสนิงค์

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ (n=167)		ความหมาย
		\bar{X}	S.D.	
1	ด้านการบริหารจัดการ	4.92	.69	มากที่สุด
2	ด้านความพร้อมของบุคลากร	4.80	.62	มากที่สุด
3	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.85	.49	มากที่สุด
4	ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียน	4.77	.48	มากที่สุด
5	ด้านกระบวนการสร้างความเปลี่ยนแปลง	4.83	.64	มากที่สุด
6	ด้านการมีศักยภาพขยายผลอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ	4.89	.64	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.84	.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 สรุปความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดเสนิงค์ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์มี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียน ด้านกระบวนการสร้างความเปลี่ยนแปลง และด้านการมีศักยภาพขยายผลอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในด้านหลักการบริหาร ด้านระบบการบริหารแบบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติและนโยบายของมูลนิธิยุวสถิรคุณ รวมทั้งของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ของกระทรวงศึกษาธิการ (2550); ปรียานุช พิบูลสรารุช (2551); จักรปรุฬห์ วิชาอัครวิทย์ (2559); ภูติศ พัดพิน (2555) และภัทรานิษฐ์ รุ่งโรจน์ธนะชัย (2556) ตลอดจนได้มีการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ศาสตร์พระราชากับการพัฒนาที่ยั่งยืน ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งในการจัดทำแบบสอบถามระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นได้มีเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงส่งผลให้สภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา หลวงกลาง (2558) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีสุภางศ์ ระเรัง (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาพอเพียงโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์

2.1 ผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ โดยรวมทุกด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องมาจากผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้ ยังได้มีการสนทนากลุ่ม (Focus group) และประเมินคุณภาพของรูปแบบ โดยได้มีการตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นก่อนนำรูปแบบไปใช้จริง และผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ ที่ผ่านการประเมินคุณภาพของคู่มือก่อนนำไปใช้ จึงส่งผลให้คณะผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนวัดเสนิงค์ ที่ใช้คู่มือมีระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2548) ที่ได้ทำการพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม ซึ่งผลการศึกษาพบว่าผลการนำรูปแบบไปใช้พบว่ารูปแบบมีประโยชน์ต่อการบริหารองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจมาพร โยภเกณท์ (2558) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยพบว่าแนวทาง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ความสำเร็จ

2.2 ผลการประเมินความยั่งยืนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตัวชี้วัดความยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาเกณฑ์ความยั่งยืน (Sustainability) ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์วิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนศึกษาแนวคิดศาสตร์พระราชากับการพัฒนาที่ยั่งยืนในการประเมินความยั่งยืนหลังจากที่ได้นำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนไปใช้กับโรงเรียนวัดเสนิงค์ จึงส่งผลให้ผลการประเมินความยั่งยืนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลานนา หมั่นจันทร์ (2559) ที่ได้ทำการวิจัยแนวทางสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนผลการศึกษา พบว่าวิสัยทัศน์ของบริษัทมุ่งเน้น

ด้านเศรษฐกิจมากกว่าสังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้โครงสร้างของคณะกรรมการด้านความยั่งยืน ความรู้และประสบการณ์ของกรรมการ และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนี้ว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

3. ประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวัดเสนิงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบที่เกิดจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ มีการสร้างคู่มือสำหรับผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้ จึงส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาส พัฒนศิริ (2560) ที่ได้วิจัยรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่าความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกภรณ์ รัตนยิ่ง (2558) ที่ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 4 (ธนวิถี) จังหวัดยะลา ผลการประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง ต่อรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า มีระดับความพึงพอใจโดยรวมมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อนำรูปแบบไปใช้ยังพบว่าส่งผลให้สถานศึกษามีภาพลักษณ์และความสำเร็จอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอื่นจึงสามารถนำไปประยุกต์ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของแต่ละหน่วยงานสู่ความยั่งยืนได้

2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนิงค์ ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ได้ทำมาอย่างต่อเนื่อง ผ่านทฤษฎีเชิงระบบที่บูรณาการสู่การบริหารงานในสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน และได้ประเมินความยั่งยืนตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่เกิดจากการประยุกต์ใช้หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข และสมดุล 4 มิติสู่ชีวิตประจำวัน สถานศึกษาอื่นจึงสามารถนำไปประยุกต์ในการบริหารสถานศึกษาตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับดัชนีความยั่งยืนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบหรือแนวทางในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเป็นสถานศึกษาต้นแบบทั้งของกระทรวงศึกษาธิการและต้นแบบของศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ

เอกสารอ้างอิง

- กนกภรณ์ รัตนยิ่ง. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 4 (ธนวิถี) จังหวัดยะลา ใน วารสารรายงานการวิจัย โรงเรียนเทศบาล 4 (ธนวิถี), หน้า 79 - 93.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ดี.
- จักรปรุฬห์ วิชาวัครวิทย์. (2559). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- จุฑามาส พัฒนศิริ. (2560). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2557). การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจมาพร โยเกษณท์. (2558). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.
- ปรียานุช พิบูลสรารุณ. (2551). เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- ปรียานุช พิบูลสรารุณ. (2556). เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- พศิน รัชเดชานันท์. (2550). การเสริมสร้างค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน
- ภัทรานิษฐ์ รุ่งโรจน์ธนะชัย. (2556). ประสิทธิภาพการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 (งานนิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ภูติศ พัดพิน. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ปทุมธานี.

- รัตน์ หลวงกลาง. (2558). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. (2548). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 3). สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- ลัญจกร นิลกาญจน์, ปัญญา เลิศไกร และสุดาวรรณ มีบัว. (2560). เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน. *วารสารนาควิเคราะห์*, 9(1), 203-211.
- ลานนา หมั่นจันทร์. (2559). รายงานการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วดี เลิศไกร จรุงใจ มนต์เลี้ยง และสุชาดา จิตกล้า. (2559). การจัดกิจกรรมของเล่นภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย กรณีเทศบาลตำบลหนองหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัด นครศรีธรรมราช. *วารสารนาควิเคราะห์*, 8(1), 71 - 94.
- ศรีสุภาภรณ์ ระวัง. (2559). การบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. *การประชุม International Conference on Management Science, Innovation, and Technology 2016*, 17 มิถุนายน 2559 ณ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพมหานคร.
- อนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”. อุดรธานี: โรงเรียนไชยวานวิทยา.
- Yamane, T. (1967). *Statistic: An introductory analysis*. New York: Harper & Row.

การอ้างอิงบทความ

- ชนิตา ศิริชาติ. (2566). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงอย่างยั่งยืนของโรงเรียนวัดเสนีวงศ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 5(1), 32-47. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ejes/article/view/261836>

